

Høring av forslag til ny forskrift om vann- og avløpsgebyrer

Alvdal kommune legger med dette forslag til ny vann- og avløpsforskrift ut på høring. Frist for innsending av uttalelser er satt til 20.11. 2020. Hørings svar kan sendes postmottak@alvdal.kommune.no eller Alvdal kommune, Gjelen 3, 2560 Alvdal.

1 Bakgrunn

Bakgrunnen for utarbeidelse av ny forskrift er at kommunen ønsker en mer rettferdig fordeling av gebyrene. Rammene for kommunale vann- og avløpsgebyr fastsettes i kommunal forskrift. Fra 2012 er kommunens adgang til å kreve inn vann- og avløpsgebyrer hjemlet i *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg. Forurensningsforskriften* fra 2004 fastsetter de overordnede rammene for gebyrene og hovedreglene om utregning og innkreving.

Vann- og avløpsgebyrene i Alvdal kommune bygger på selvkostprinsippet, det vil si at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes inn gjennom de gebyrene som abonnentene betaler. Kommunen har etter forurensningsforskriften ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. Over- eller underskudd i det enkelte år skal henholdsvis avsettes til eller trekkes fra bundne driftsfond. Avsatt overskudd fra det enkelte år tilbakeføres til abonnentene i form av lavere årsgebyrer i løpet av en femårsperiode. Tilsvarende vil fremførbare underskudd dekkes inn over årsgebyret i løpet av en femårsperiode. Vann- og avløpsgebyrene skal ikke brukes til å finansiere andre deler av kommuneforvaltningen.

2 Oppsummering

I forslag til ny forskrift er tilknytningsgebyret utformet slik at boligeiendommer skal betale per boenhet, mens næringsseiendommer skal betale per tilknyttet bruksenhet. En fast sats oppleves å være mer rettferdig for abonnentene enn en sats som for eksempel er avhengig av størrelse på bygget. Dette begrunnes med at kommunens kostnader er hovedsakelig knyttet til administrativ registrering av ny abonnent. Arbeidsgruppen planlegger å foreslå at tilknytningsgebyr i Alvdal kommune settes til 12.500 kroner inkl. mva. for henholdsvis vann og avløp.

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår å videreføre et todelt årsgebyr for både vann og avløp, med en fast og variabel del. Det er foreslått at boligeiendommer skal betale et fastgebyr per boenhet, mens næringsseiendommer skal betale fastgebyr etter fastsatte kategorier basert på vannforsyningskapasitet. Bakgrunnen for inndelingen i kategorier er at kommunen må ta hensyn til at kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsmessig høyere for abonnenter med storforbruk enn for en boligeiendom.

Den variable delen av gebyret fastsettes som hovedregel etter målt forbruk, men for abonnenter som ikke har vannmåler må kommunen stipulere forbruket. Ved stipulert forbruk foreslås det i ny forskrift at forbruket beregnes ut fra eiendommens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i henhold til et forholdstall mellom bruksareal og vannvolum. I forslag til ny forskrift foreslås det en omregningsfaktor på 1,2 m³ per m² bruksareal.

Simuleringen nedenfor viser en sammenligning av VA-gebyrene i 2020 ved ny og gjeldende VA-forskrift. Det er verdt å merke seg at kommunens selvkostresultat i 2020 og planlagt aktivitetsnivå vil påvirke gebyrene for 2021. Grønn bakgrunn i tabellen nedenfor betyr at abonnenten vil betale mindre etter ny forskrift enn i dag, mens rød bakgrunn betyr at abonnenten vil betale mer etter ny forskrift. Disse fargekodene er brukt gjennomgående utover i notatet.

Årsgebyr vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Leilighet med vannmåler	60	800	1 000
Enebolig med vannmåler	150	1 400	1 400
Enebolig uten vannmåler - Bruksareal 170 m ²	204	1 800	1 600
Enebolig uten vannmåler - Bruksareal 230 m ²	276	1 800	2 000
Landbruk med vannmåler	1 500	10 900	11 100
Produksjonsbedrift med vannmåler	15 000	105 800	103 300

Tabell 1 - Simulerte vanngebyrer ved ny og gammel forskrift

Årsgebyr avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Leilighet med vannmåler	60	2 800	3 200
Enebolig med vannmåler	150	5 500	5 300
Enebolig uten vannmåler - Bruksareal 170 m ²	204	7 000	6 600
Enebolig uten vannmåler - Bruksareal 230 m ²	276	7 000	8 300
Landbruk med vannmåler	1 500	46 400	46 100
Produksjonsbedrift med vannmåler	15 000	454 600	443 400

Tabell 2 - Simulerte avløpsgebyrer ved ny og gammel forskrift

3 Forslag til ny forskrift for vann og avløp

I dette kapittelet skisseres hovedtrekkene og spesielle forhold i forslaget til ny forskrift for vann og avløp.

3.1 Tilknytningsgebyr

Ved tilknytning til kommunalt vann- og/eller avløpsnett er det abonnenten som står for rørleggerkostnaden. Kommunen har således ikke direkte kostnader knyttet til tilknytningen. Kommunens kostnader er hovedsakelig knyttet til administrativ registrering av ny abonnent.

I forslag til ny forskrift er tilknytningsgebyret foreslått krevd ved hendelsene beskrevet i forskriftens § 8.1 bokstav a) til c). En fast sats antas å oppleves som mer rettferdig for abonnentene enn en sats som er avhengig av for eksempel bygningstørrelse.

Tilknytningsgebyret er utformet slik at boligeiendommer skal betale per boenhet, mens næringseiendommer skal betale per tilknyttet bruksenhet. Det legges ikke opp til å ilegge tilknytningsgebyr ved til-/påbygg av eksisterende eiendom. Dersom kommunen overtar privat vann- og/eller avløpsanlegg kan kommunen i det enkelte tilfellet avgjøre eventuell rabatt i tilknytningsgebyret.

Samlede inntekter fra tilknytningsgebyr avhenger av nybyggings- og etableringsaktiviteten i kommunen og vil variere fra år til år. Dersom gebyrsatsen er høy vil mange tilknytninger medføre at tilknytningsgebyrinntektene utgjør en betydelig andel av årets totale gebyrinntekter. Dette vil kunne påvirke muligheten til å holde årsgebyret stabilt, siden årsgebyret må reduseres ved overskudd på selvkostkalkylen. Et lavt nivå på tilknytningsgebyret er i tråd med anbefalingen fra Norsk Vann.

Gebyrsatsen fastsettes årlig av kommunestyret og vil fremkomme av gebyrregulativet.

3.2 Todelt årsgebyr

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår et todelt årsgebyr for både vann og avløp, med en fast del og en variabel del (tilsvarende alternativ 2 i figur 1). Valget av en todelt gebyrmodell begrunnes i at dette bedre vil fange opp tjenestenes kostnadssammensetning, samt at det gir anledning til å differensiere den faste delen av årsgebyret.

Samlede abonnementsgebyrinntekter skal fortrinnsvis dekke gebyrtjenestens forventede kapitalkostnader (kalkulatoriske renter og avskrivninger). Disse kostnadene kan ansees som faste og forbruksuavhengige.

3.3 Differensiert fastgebyr

I forslaget til ny forskrift foreslås det at boligeiendom og fritidsbolig skal betale fastgebyr som en fast sats per boenhet. Nærings- og kombinasjonseiendom skal betale fastgebyr etter fastsatte kategorier i gebyrregulativet. For disse vil fastgebyret vektet slik at fastgebyret står i forhold til abonnentens andel av kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp. Vektingen vil være trinnvis i åtte intervaller. Se kapittel 4.4 for detaljer.

Kategoriseringen gjøres på bakgrunn av høyeste målte forbruk de siste fem avlesninger (2016-2020). Ved jevne mellomrom, eksempelvis hvert femte år, bør den enkelte abonnents kategori tilhørighet fastsettes på nytt. Hensikten med en kategoriinndeling, fremfor eksempelvis en fast sats per bruksenhet, er unngå at storforbrukende næringseiendom får en rabatt som dekkes av boligeiendom. Antall fastledd følger en avtakende funksjon gitt vannforbruk.

Eierseksjonssameier med felles vannmåler i bygning hvor det både er boenheter og bruksenheter med næringsvirksomhet skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per bruksenhet.

3.4 Variabelt gebyr

Regelverket gir begrensede muligheter til å differensiere det variable forbruksgebyret. Det anbefales å operere med samme gebyr per m³ for alle abonnentgrupper.

Gebyret fastsettes som hovedregel etter målt forbruk for øvrige eiendommer og unntaksvis etter stipulert forbruk der vannmåler ikke er installert.

Ved stipulert forbruk foreslås det i ny forskrift at forbruket beregnes ut fra eiendommens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i henhold til et forholdstall mellom bruksareal og vannvolum. Forholdstallet fremgår av gebyrregulativet. I gjeldende forskrift blir man stipulert i to kategorier, over og under 100 m². I forslaget til ny forskrift fremgår det at areal til garasjer, uthus, naust mv. ikke inngår i beregningen av totalt bruksarealet for eiendommen.

Gebyr for midlertidig tilknytning er innarbeidet i bestemmelsen om gebyr etter målt forbruk (variabel del av årsgebyret). Imidlertid kan kravet om vannmåler fravikes dersom vannforbruket kan fastsettes på andre måter. I tilfeller der det ikke er mulig å installere vannmåler kan kommunen fastsette et stipulert forbruk.

3.5 Omregningsfaktor for stipulert forbruk

Regelverket understreker at det stipulerte forbruket skal i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk. Ifølge Norsk Vann (2011) bør omregningsfaktoren for stipulert årlig forbruk ligge mellom 1,1–1,3 m³ per m² bruksareal. I forslag til ny forskrift foreslås det en omregningsfaktor på 1,2 m³ per m² bruksareal. Forholdstallet fastsettes i gebyrregulativet. For fritidsbolig skal faktoren for vannforbruk være halvparten av faktoren for boligeiendom.

3.6 Særskilt om vannmåler mv.

Gjeldende forskrifter tar utgangspunkt i at vannmålere eies av kommunen. I forslag til ny forskrift videreføres dette. Abonentene betaler i dag en årlig leie for anskaffelse og vedlikehold av vannmåleren.

I forslag til ny forskrift åpnes det for at kommunen kan fastsette årsgebyret skjønnsmessig etter puring dersom abonnenten unnlater å foreta avlesning. Kommunen kan selv foreta avlesning uten ytterligere varsel til abonnenten, og kreve særskilt gebyr for dette (oppmøtegebyr for avlesning av vannmåler). Oppmøtegebyret fastsettes årlig i gebyrregulativet og satsen er basert på kostnadsdekning.

4 Gebyrsimulering

Den nye VA-forskriften danner grunnlaget for et nytt gebyrregulativ. Regulativet vedtas årlig av kommunestyret og følgende gebyrsimuleringer er kun en eksempelvis oppstilling. Simuleringen nedenfor viser en sammenligning av VA-gebyrene i 2020 ved ny og gjeldende VA-forskrift. Alle priser inkluderer mva.

Den nye VA-forskriften belaster nærings- og kombinasjonseiendommer med abonnementsgebyrer etter vektete kategorier, som igjen er basert på vannforsyningskapasiteten til den enkelte eiendom. Endelige kategorier og priser vedtas årlig i kommunens gebyrregulativ.

4.1 Abonnements- og forbruksgebyr ved ny forskrift

Tabell 3 og tabell 4 nedenfor viser abonnements- og forbruksgebyr for vann og avløp for ny og gjeldende VA-forskrift. Det er lagt til grunn at abonnementsgebyret skal dekke kapitalkostnadene for vann og avløp.

Boligeiendom, herunder fritidsbolig, skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per boenhet, mens nærings- og kombinasjonseiendommer skal betale abonnementsgebyrer etter vektete kategorier, som igjen er basert på historisk vannforbruk. I avsnitt 4.4 er det utarbeidet et eksempel på mulige næringskategorier. Endelige kategorier og priser vedtas årlig i kommunens gebyrregulativ.

Vann 2020 inkl. mva.	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Fastgebyr	kr/m ²	375	751
Forbruksgebyr	kr/m ³	7,03	4,38

Tabell 3 - Vann - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldende VA-forskrift.

Avløp 2020 inkl. mva.	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Fastgebyr	kr/m ²	1 000	1 791
Forbruksgebyr	kr/m ³	30,24	23,59

Tabell 4 - Avløp - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldende VA-forskrift.

Forbruksgebyret for vann og avløp er lavere ved ny forskrift sammenlignet med gjeldende forskrift, samtidig som at abonnementsgebyret er litt høyere. Hovedårsaken til dette er at abonnementsgebyret dekker en større andel av de totale inntektene. I ny forskrift skal abonnementsgebyrinntekter fortrinnsvis dekke gebyrtjenestens forventede kapitalkostnader. Disse kostnadene kan ansees som faste og forbruksuavhengige.

4.2 Årsgebyr bolig med vannmåler

60 % av de private vann- og avløpsabonnenter betaler i dag etter målt forbruk. Tabell 5 og tabell 6 viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for boligeiendommer med fem ulike størrelser for målt forbruk; 70, 140, 180, 230 og 700 m³.

Målt - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	70	900	1 100
Tomannsbolig (1 boenhet)	140	1 400	1 400
Enebolig (1 boenhet)	180	1 600	1 500
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	230	2 400	2 500
Borettslag (10 boenheter)	700	8 700	10 600

Tabell 5 - Simulerte vanngebyrer for ulike boligeiendommer med vannmåler.

Målt - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	70	3 100	3 400
Tomannsbolig (1 boenhet)	140	5 200	5 100
Enebolig (1 boenhet)	180	6 400	6 000
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	230	9 000	9 000
Borettslag (10 boenheter)	700	31 200	34 400

Tabell 6 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike boligeiendommer med vannmåler.

Målt - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	70	4 000	4 500
Tomannsbolig (1 boenhet)	140	6 600	6 500
Enebolig (1 boenhet)	180	8 000	7 500
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	230	11 400	11 500
Borettslag (10 boenheter)	700	39 900	45 000

Tabell 7 - Totalt årsgebyr ved målt forbruk for vann og avløp

Skjæringspunktet der ny forskrift blir billigere enn gjeldende forskrift er ved 142 og 119 m³ for henholdsvis vann og avløp. Gjennomsnittlig forbruk for boligabonnenter med vannmåler er 100 m³ i Alvdal kommune. Et forbruk gitt snittet vil gi en samlet gebyrøkning på 235 kroner for vann og avløp. Abonnementsgebyret vil i ny forskrift knyttes opp kapitalkostnadene for vann- og avløpstjenesten. Høyere abonnementsgebyr betyr lavere kubikkpris. Denne kostnadsvidringen vil gi abonnenter som har et lavt vannforbruk høyere gebyrer.

4.3 Årsgebyr bolig uten vannmåler

40 % av de private vann- og avløpsabonnenter betaler i dag etter stipulert forbruk. Tabell 8 og tabell 9 viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for boligeiendommer med fem størrelser for stipulert forbruk; 60, 90, 150, 210 og 260 m². Omregningsfaktoren fra kvadratmeter til kubikkmeter er satt til 1,2.

Stipulert - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	60	1 100	1 100
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	90	1 100	1 200
Enebolig (1 boenhet)	150	1 800	1 500
Enebolig (1 boenhet)	210	1 800	1 900
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	260	2 200	2 900

Tabell 8 - Simulerte vanngebyrer for ulike boligeiendommer uten vannmåler.

Stipulert - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	60	4 000	3 500
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	90	4 000	4 300
Enebolig (1 boenhet)	150	7 000	6 000
Enebolig (1 boenhet)	210	7 000	7 700
Enebolig m/hybel (2 boenheter)	260	8 000	10 900

Tabell 9 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike boligeiendommer uten vannmåler.

Stipulert - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ²	Gjeldende	Ny forskrift
Tomannsbolig (1 boenhet)	60	5 100	4 600
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	90	5 100	5 500
Enebolig (1 boenhet)	150	8 800	7 500
Enebolig (1 boenhet)	210	8 800	9 600
Borettslag (10 boenheter)	260	10 200	13 800

Tabell 10 - Totalt årsgebyr ved stipulert forbruk for vann og avløp

Skjæringspunktet der ny forskrift blir dyrere for abonnenter som tidligere lå i kategorien 0-100 m² er bruksareal over 62 og 79 m² for henholdsvis vann og avløp. For abonnenter som tidligere lå i kategorien over 100 m² blir ny forskrift dyrere ved bruksareal over 196 og 186 m² for henholdsvis vann og avløp. 55 % av boligene i Alvdal uten vannmåler har en kvadratmeter mellom 100 og 200 m² i Alvdal kommune. Det vil si at en god del abonnenter vil få noe billigere gebyr ved ny forskrift. I gammel forskrift ble man enten stipulert til 100 eller 200 m³, mens man i ny forskrift beregner stipulert forbruk ut fra eiendommens bruksareal multiplisert med en faktor for vannforbruk per kvadratmeter. Følgelig vil alle abonnenter med høyt bruksareal i sin tidligere kategori få dyrere gebyr ved ny forskrift.

4.4 Næringskategorier

Bakgrunnen for inndelingen i kategorier er at kommunen må ta hensyn til at kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsmessig høyere for storforbrukende abonnenter enn for en boligeiendom. I gjeldende gebyrregulativ er abonnementsgebyret likt for både private og næring.

Næringsabonnenter i ny forskrift vil bli inndelt i åtte ulike kategorier som gir fra ett til trehundre abonnementsgebyrer. Tabell 11 nedenfor viser en oversikt over antall fastledd (abonnementsgebyr) basert på høyeste vannforsyningskapasitet de siste fem årene. Dette gjelder for nærings- og kombinasjonseiendommer. Med kombinasjonseiendom menes eiendom hvor det både er næringsbygninger og bygninger for bolig.

Næringskategorier	Antall fastledd	m ³ lav	m ³ høy	Abonnenter vann	Abonnenter avløp
Kategori 1	1	0	300	78	59
Kategori 2	3	300	1 000	67	37
Kategori 3	6	1 000	3 000	27	17
Kategori 4	12	3 000	6 000	2	2
Kategori 5	24	6 000	20 000	2	1
Kategori 6	50	20 000	50 000	0	0
Kategori 7	100	50 000	150 000	1	0
Kategori 8	150	150 000	500 000	0	0
Kategori 9	300	500 000	1 000 000	0	0
Antall fastledd totalt				613	320

Tabell 11 - Oversikt over næringskategorier, antall fastledd og antall abonnenter i hver kategori.

Den enkelte eiendom skal betale et gitt antall abonnementsgebyr etter denne tabellen basert på eiendommens høyeste vannforbruk i årene 2016-2020. Dette er en god og tilgjengelig approksimasjon på forsyningskapasitet til den enkelte eiendom og dermed også på kommunens infrastrukturkostnader per storforbrukende næringseiendom. Praksisen er i bruk i flere kommuner.

Uten en slik vekting ville hver næringsabonnent bare betalt ett abonnementsgebyr uavhengig av eiendommens relative andel av kommunens produksjons-/håndteringskapasitet. Dette ville resultert i en uheldig skjevdeling av kapitalkostnadene mellom bolig- og næringseiendommer.

For eiendom hvor avløpsvannets sammensetning avviker fra vanlig husholdningsavløp og virker fordyrende på drift og vedlikehold av kommunens avløpsanlegg, kan kommunen fastsette et tillegg til avløpsgebyret til dekning av merkostnadene. I slike tilfeller inngås det en separat avtale mellom kommunen og abonnenten. Avtalen kan også regulere abonnementsgebyret.

4.4.1 Endring av tilordnet kategori for abonnementsgebyr

Det er ikke lagt opp til at tilordnet kategori for den enkelte eiendom skal kunne endres på basis av en reduksjon i vannforbruket. Det er flere årsaker til dette:

- Fastleddet skal dekke kommunens kostnader knyttet til den teoretiske leveringskapasiteten til hver abonnent.
- Kommunens infrastruktur avskrives lineært over 40 år (vannbehandlingsanlegg, renseanlegg, vannledninger og avløpsledninger), slik at de faste kostnadene er relativt stabile over tid og er upåvirket av endringer i den enkelte abonnents varierende vannforbruk.
- Siden kommunens kostnader innenfor vann og avløp i sin helhet skal dekkes av abonnentene medfører endringer av kategoritilhørighet en kostnadsforskyvning fra en gruppe abonnenter til en annen.
- Dersom en abonnent gis anledning til å «søke» om tilordning til en annen kategori vil dette kunne få en uheldig smitteeffekt samtidig som det kan føre til en uønsket «etterspørsel» etter politisk (sær-)behandling.
- Stadig endring av kategoritilhørighet for et stort antall næringsabonnenter kan påføre kommunen kostnader med å oppdatere fakturasystemet.

Arbeidsgruppen anbefaler å revidere kategoritilhørighet ved jevne mellomrom, f.eks. hvert femte år. Vi anbefaler da å se på forbruksdata fra årene 2016 og frem til sist avleste målerstand for den enkelte eiendom. Det høyeste vannforbruket i perioden bør legges til grunn for kategoritilhørighet.

Enkelte næringseiendommer har ikke vannmåler og betaler følgelig abonnementsgebyr etter areal. Dersom slike eiendommer utstyres med vannmåler bør kommunen endre tilordnet kategori etter to til tre år med måleravlesninger.

Samlet inntekt fra abonnementsgebyr skal dekke kommunens kapitalkostnader, dvs. kostnader knyttet til kommunens infrastruktur. En abonnent kan redusere årsgebyr for vann og avløp ved å senke vannforbruket.

4.5 Årsgebyr næring

Tabell 12 og tabell 13 nedenfor viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for næringseiendommer. Det er tatt utgangspunkt i seks tenkte bedrifter for målt forbruk.

Næring - Årsgebyr Vann inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	200	1 800	1 600
Landbruk	1 500	10 900	11 100
Forretningsbygg	3 000	21 500	22 100
Hotell	6 500	46 000	46 500
Produksjonsbedrift	15 000	105 800	103 300
Stor produksjonsbedrift	120 000	843 400	600 700

Tabell 12 - Simulerte vanngebyrer for ulike næringseiendommer

Næring - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	200	7 000	6 500
Landbruk	1 500	46 400	46 100
Forretningsbygg	3 000	91 700	92 300
Hotell	6 500	197 500	196 300
Produksjonsbedrift	15 000	454 600	443 400
Stor produksjonsbedrift	120 000	3 629 500	3 009 900

Tabell 13 - Simulerte avløpsgebyrer for ulike næringseiendommer

Næring - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldende	Ny forskrift
Liten butikk	200	8 800	8 100
Landbruk	1 500	57 300	57 200
Forretningsbygg	3 000	113 200	114 500
Hotell	6 500	243 500	242 800
Produksjonsbedrift	15 000	560 400	546 700
Stor produksjonsbedrift	120 000	4 472 900	3 610 600

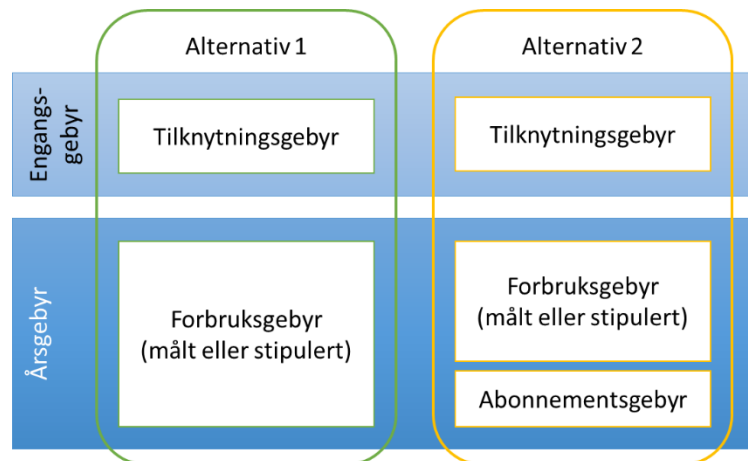
Tabell 14 - Samlet årsgebyr næring for vann og avløp

Simuleringen viser at de fleste næringsabonnenter vil få billigere gebyr ved ny forskrift. Isolert sett gir høyere vektning av abonnementsgebyret (fastleddet) en økning i gebyrene for næring, men fordi boligabonnentene nå dekker en større del av kapitalkostnadene har forbruksgebyret blitt redusert. Dette kommer næringsabonnentene til gode.

5 Nærmere om sentrale regler

Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, samt tilhørende forskrift, sier at kommunene kan dekke inn inntil 100 % av sine kostnader til vannforsyning og avløpshåndtering gjennom gebyrer. Videre sier lovens tilhørende forskrift at gebyrene skal bestå av engangsgebyr for tilknytning og årlige gebyrer. Ved beregning av selvkost bør de til enhver tid gjeldende retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester legges til grunn.

De årlige gebyrene skal enten beregnes på grunnlag av vannforbruk alene, eller en todelt gebyrordning med en fast og en variabel del. Figur 1 skisserer de to alternativene.

Figur 1 - Vann- og avløpsgebyrer

5.1 Tilknytningsgebyr

Tilknytningsgebyret er et engangsgebyr. Det skal ikke kreves nytt gebyr ved ominnredning eller bruksendring. Kommunen har anledning til å vedta i lokal forskrift at det skal kreves et tillegg i gebyret ved tilbygg eller påbygg. Kommunen kan da bestemme at tilleggsgebyret bare skal betales når utvidelsen utgjør et visst minsteareal.

5.1.1 Kostnadsgrunnlag

I forskriften med kommentarer er det ikke spesifisert hvilke kostnader som skal dekkes inn gjennom tilknytningsgebyret, men intensjonen er at det skal dekke en forholdsmessig del av kommunens samlede kostnader med vannforsyning og avløp. Gebyret skal beregnes for den enkelte faste eiendom eller for den enkelte boenhet på eiendommen.

5.1.2 Anledning til å kreve inn gebyret

Plikt til å betale engangsgebyr for tilknytning oppstår når en ellers gebyrpliktig eiendom blir bebygd, eller når gebyrplikt for bebygd eiendom inntreffer etter *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg* § 3. Kommunen bestemmer når gebyrene forfaller til betaling. Det kan ikke stilles krav om betaling av tilknytningsgebyr før utstedelse av byggetillatelse.

5.2 Årsgebyr

5.2.1 Beregningsmåte

Årsgebyr kan beregnes på to forskjellige måter. Gebyret kan beregnes utelukkende på bakgrunn av vannforbruk, eller kommunen kan velge en todelt gebyrordning hvor årsgebyret består av en fast og en variabel del hvor den variable delen beregnes ut fra vannforbruk. Vannforbruket kan enten være målt eller stipulert ut fra bebyggelsens størrelse. Det er ikke tillatt å fastsette minimumsgebyrer. Dersom årsgebyret beregnes ut fra stipulert forbruk, skal det stipulerte forbruket i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk.

Hvis vannforbruket stipuleres, skal for boligeiendommer bebyggelsens areal legges til grunn, da dette antas å gi best uttrykk for vannforbruket over en lengre periode.

Kommunen avgjør selv om tidligere arealberegninger skal benyttes, eller om det skal foretas ny beregning. Kommunen må i den kommunale forskriften redegjøre for de beregningsprinsippene som ligger til grunn for å fastslå

stipulert forbruk for ulike bruksareal. Det kan tas hensyn til bebyggelsens art og bruk, samt eiendommens størrelse og beskaffenhet. Prinsipielt gjelder at vannmengde inn = avløpsmengde ut.

Både kommunen og den enkelte gebyrpliktige kan kreve at årsforbruket skal fastsettes ut fra målt forbruk. Den enkelte gebyrpliktige må selv bekoste slik måling, og målingen må utføres med vannmåler etter kommunens anvisning.

5.2.2 Eiendom som ikke brukes som bolig (næring mv.)

For næringseiendom og andre eiendommer som ikke brukes som bolig, er hovedregelen at årsforbruket, eventuelt den variable delen av årsgebyret, beregnes på grunnlag av målt vannforbruk. Er det ikke installert vannmåler, kan det fastsettes særlige regler eller inngås særlige avtaler om beregning av gebyret.

Kommunen har begrenset adgang til å sette lavere gebyrer for disse eiendommene enn det som ville følge av kommunens ordinære beregningsmåte for boligeiendommer. Det er ikke adgang til å fastsette en ren kvantumsrabatt for storforbrukere av vann.

For gartnerier, gårdsbruk og annen virksomhet hvor avløpsmengden avviker vesentlig fra vannforbruket, kan det inngås avtale basert på avvikende avløpsmengde.

Det kan gjøres fradrag for vann som går inn i bedriftens produkter, eller av andre grunner ikke slippes ut i avløpsnett fra næringseiendommer og andre eiendommer nevnt ovenfor.

For eiendom der kommunens kostnader ved vannproduksjonen er vesentlig lavere enn den øvrige vannproduksjonen, kan forbruksgebyret for vann reduseres etter avtale.

Det kan beregnes økt avløpsvannmengde i forhold til målt vannforbruk dersom overvann føres til avløp. For eiendommer med installert sprinkleranlegg kan det gjøres særlige avtaler slik at kommunens kostnader blir dekket.

5.2.3 Fastsettelse av særlige regler

Det kan fastsettes særlige regler for eksempel for bebyggelse som bare er i bruk deler av året, som har et særlig stort areal i forhold til vannforbruk og avløpsmengde eller som har tomt som medfører stort vannforbruk. Andre kriterier, som for eksempel gebyrpliktiges privatøkonomi, antall personer eller antall våtrom i huset, kan ikke legges til grunn for gebyrberegningen. Bestemmelsen gir adgang til å fastsette ulike beregningsmåter for eiendommer med ulik bruk. Dette innebærer ikke at selve prisen per m³ vann/avløp kan settes forskjellig for de ulike eiendommene.

5.2.4 Abonnementsgebyr (fast del i todelt modell)

En eventuell fast del (abonnementsgebyr) skal være stabil og ikke avspeile variasjon i forbruk. Den faste delen av årsgebyret bør ikke hindre den enkelte abonnent i å kunne påvirke eget årsgebyr gjennom å regulere vannforbruket. Ved ressursknapphet kan kommunen vurdere å fastsette gebyret på grunnlag av forbruk alene, det vil si at gebyret bare er basert på en forbruksavhengig variabel del.

Generelt er det vanlig at den faste delen gjenspeiler de faste kostnadene (typisk kapitalkostnader) knyttet til tjenesten. Samtidig anbefales det at abonnementsgebyret ikke overstiger 50 % av årsgebyrinntektene. Dette for å fremme vannsparing.

5.2.5 Ulike gebyrsatser

Utgangspunktet er at de samme gebyrsatsene skal gjelde i hele kommunen. Følgende unntak gjelder:

1. Tilknytningsgebyret kan differensieres avhengig av om den gebyrpliktige har betalt refusjon etter plan- og bygningsloven eller andre former for opparbeidelseskostnader for tekniske anlegg som er utført etter planer godkjent av kommunen. Regler om differensierte gebyrsatser må fastsettes i kommunens forskrift.
2. Det kan fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytning- og årsgebyr dersom et vann- eller avløpsanlegg eller større enhet av dette medfører vesentlig høyere eller lavere kostnader enn de øvrige. Det kan kun fastsettes lavere gebyrsatser dersom kostnadene med å forsyne forbrukerne med vann i et vannforsyningsområde er mindre kostbart enn i et annet vannforsyningsområde i kommunen. Med gebyrsats menes kostnad per måleenhet for årsgebyr eller tilknytningsgebyr. Forbrukerkjøpsloven gir imidlertid forbruker mulighet til å kreve et passende prisavslag på levert vann dersom vannkvaliteten er dårlig i perioder.
3. Det kan videre fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytnings- og årsgebyr for ulike boligkategorier, der det er ulike kostnader forbundet med betjening av ulike boligkategorier. For eksempel kan det fastsettes lavere gebyrsatser for blokkleiligheter på bakgrunn av at kostnadene med ledningsnett er lavere per boenhet for disse boligkategoriene enn for mer spredte boligheter.

4. Det kan fastsettes høyere gebyrsats for avløpsvann som er mer forurenset enn vanlig kommunalt avløpsvann, og som det koster kommunen mer å behandle.

Begrensninger som fremgår ovenfor gjelder ikke fordelingen av den faste delen av årsgebyret ved bruk av todelt gebyrordning.

5.2.6 Andre forhold

Kommunen kan ikke ilegge tilleggsgebyr eller øke gebyrsatsen ved manglende etterlevelse av pålegg. Imidlertid kan kommunen kreve dekket faktiske direkte kostnader som kommunen har pga. manglende etterlevelse av pålegg knyttet til den enkelte eiendom.

Ved omlegging eller utbedring av avløpsledninger kan kommunen kreve at eier av tilknyttet stikkledning foretar tilsvarende omlegging eller utbedring.

Unnlater gebyrpliktig å etterkomme pålegg om utbedring av lekkasjer som medfører forurensing kan det fastsettes tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt fastsettes i henhold til *forurensningslovens* § 73. Kommunen har myndighet til å vedta tvangsmulkt på de områdene hvor de etter loven og forskrifter ellers har forurensningsmyndighet. Tvangsmulkten skal ha en størrelse som gjør det ulønnsomt å ikke følge kravet. Innkrevd tvangsmulkt tilfaller staten. Se § 9-8 i forslag til ny forskrift.

Om renteplikt ved for sen betaling eller tilbakebetaling av vann- og avløpsgebyrer gjelder reglene i *lov 6. juni 1975 nr. 29 om egedomsskatt til kommunane* § 26 tilsvarende. Forfalt krav på årsgebyr er sikret med pant i eiendommen etter *panteloven* § 6-1.

Lokale forskrifter for fastsettelse av vann- og avløpsgebyrer er fortsatt gjeldende, så fremt de ikke er i strid mot kravene i kapittel 16 i *forurensningsforskriften* eller inntil kommunen bestemmer noe annet. Forskrifter med minimumsgebyrer skulle vært endret før 1.1.2008.

6 Gjeldende lokal forskrift

Gjeldende forskrift i Alvdal kommune heter *Forskrift om vann- og avløpsgebyrer* og er hjemlet i *lov av 31. mai 1974 nr. 17 om kommunale vass- og kloakkavgifter*. Forskriften ble vedtatt av Alvdal kommunestyre 21. desember 2006.

6.1 Tilknytningsgebyr

Dagens tilknytningsgebyr faktureres for bebygd eiendom, eller ved førstegangsoppføring av bygg på eiendom, som blir tilknyttet offentlig vann- og/eller avløpsnett. For eiendom som har betalt for opparbeidelseskostnader av vei, vann og avløp gjennom tomtepris, eller selv må installere / bekoste trykkøkning på vannforsyningen eller egen kloakklofter på avløpet, benyttes lav sats. For alle andre tilknytninger benyttes det høy sats. Engangsgebyret beregnes per eiendom, uavhengig av antall næringsforetak eller boenheter på eiendommen. Tabell 15 under viser tilknytningsgebyret for 2020.

Tilknytningsgebyr 2020	Sats	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Engangsgebyr for tilknytning - Per eiendom	Lav	12 500	12 500
Engangsgebyr for tilknytning - Per eiendom	Høy	18 750	18 750

Tabell 15 - Tilknytningsgebyr 2020

6.2 Årsgebyr

Etter gjeldende forskrift betaler vann- og avløpsabonentene i Alvdal kommune et todelt årsgebyr. Dette innebærer at abonnentene belastes et fastgebyr, uavhengig av forbruk, og et variabelt ledd som er fastsatt på grunnlag av målt eller stipulert forbruk. Fastgebyret beregnes per boenhet, seksjonsdel, næringsforetak og driftsbygning. For eiendom med flere boenheter eller næringsforetak blir abonnementsgebyret summen av gebyr per enhet. Stipulert forbruk er basert på bruksareal og er inndelt i to kategorier, under og over 100 m². Hvis bruksareal er under eller lik 100 m² blir man tildelt 100 m³, mens hvis man er over 100 m² blir man tildelt 200 m³. Tabell 16 under viser abonnements- og forbruksgebyret for Alvdal kommune i 2020.

Forbruks- og abonnementsgebyr	Enhet	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Fastgebyr	kr/m ²	375	1 000
Forbruksgebyr	kr/m ³	7,03	30,24

Tabell 16 - Forbruks- og abonnementsgebyr 2020.

Tabell 17 under viser eksempler på årsgebyr for målt og stipulert forbruk.

Årsgebyr 2020	m³	Vann inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Målt forbruk - Leilighet	60	797	2 814
Målt forbruk - Tomannsbolig	120	1 219	4 629
Målt forbruk - Enebolig	160	1 500	5 838
Stipulert forbruk - Leilighet 50 m ²	100	1 078	4 024
Stipulert forbruk - Tomannsbolig 150 m ²	200	1 781	7 048
Stipulert forbruk - Enebolig 200 m ²	200	1 781	7 048

Tabell 17 - Årsgebyr 2020.

7 Arbeidsgruppen

Forslag til ny forskrift for vann og avløp er utarbeidet av enhet kommunalteknikk i Alvdal kommune. EnviDan AS har vært sparringspartner.

Målsetningen med arbeidet har vært å lage en forskrift som er rettferdig, tydelig og fleksibel.

Rettferdig: Gebyrene skal gjenspeile de ulike brukergruppernes kostnadsnivå på best mulig måte.

Tydelig: Forskriften skal være lett å lese og håndheve med klart og forståelig språk uten uklare, eller vanskelige, formuleringer.

Fleksibel: Forskriften henviser til årlige kommunestyrevedtak for gebyrenes størrelse.

Enhet kommunalteknikk, Alvdal kommune.